

NÉT MẪI CẢ A MẪI T NGÔI CHÙA

Trong Phật giáo, cái đẹp không những đẹp về bề ngoài qua chân lý sâu xa thì thẩm mỹ mà nó còn là một cái gì rất thực, rất gần gũi với văn hóa của một dân tộc và đời sống tâm linh của con người. Một trong những nét đẹp của nghệ thuật cao đẹp này là hình ảnh ngôi chùa với mái cong cong hòa quyện

vào cảnh vật thiên nhiên khi những chi u chèo tít hoạc những lúc sương sương quyện m. Núi này đã từng làm thành một bao tâm hồn. Mái chùa từng đứng trên cho những gì cao quý nhất trong cuộc sống dân tộc, những cũng còn tùy thuộc vào nét thẩm mỹ của nó. Không gian tĩnh mịch này, không những những nơi thôn dã xa xôi hay vùng núi rừng hoang vắng mà ngay cả trong lòng đô thị náo nhiệt cũng đã tìm thấy những ngôi chùa như thế, điển hình như chùa Viên Giác.

Chùa Viên Giác hiện tọa lạc tại số 193 Bùi Thị Xuân – Phường 1 – Quận Tân Bình – TP. Hồ Chí Minh, do Hòa thượng Thích Hồng Tịnh khai sáng vào năm 1955.

Trước đây, Chùa chỉ là một cái am nhỏ vì Ngài cất lên đôn tu nên có tên là Đốc Giác. Sau do nhu cầu tín ngưỡng càng thêm tâm Bồ đề đồng phát, Ngài đã kiên trì tìm cách quy mô hơn. Trước đây, Chùa được gọi tên là Viên Giác, có ý nghĩa là sự giác ngộ tròn đầy (tự giác, giác tha và giác hạnh viên mãn). Sau khi Ngài viên tịch, vì không có người kế thừa nên ngôi chùa dần dần tàn tạ, dần dần hoang phế. Năm 1976, Chùa mới được khôi phục lại nhờ công đức của Thích Minh Phát và điếu hành Phật sự.

Hai mươi năm sau tức năm 1996, vì sự cố hỏa hoạn của Thích Minh Phát yếu kém, bệnh không thuyên giảm nên Chùa được giao cho Thích Lạc Trang quản lý. Tuy đã trải qua nhiều lần trùng tu, ngôi Chùa vẫn không tránh khỏi sự tàn tạ theo thời gian và nhu cầu tín ngưỡng càng ngày càng cao, nên vào đầu mùa xuân năm Tân Tỵ (2001), Đốc Giác Thích Lạc Trang cho khởi công trùng tu ngôi Tam Bảo. Công trình do KTS. Huỳnh Tấn Phát thiết kế; Công ty Hoàng Bảo, KS. Nguyễn Văn Dũng và KS. Nguyễn Văn Tuấn giám sát thi công; ĐKG. Bàn Nghiêu Dân chủ trì; Công ty Quốc Anh là đơn vị thi công và KS. Ngô Văn Lợi trực tiếp quản lý – điếu hành công trình. Rõ ràng mười năm một năm, công trình đã trải qua biết bao khó khăn vất vả, ngôi Tam Bảo mới được thành tựu.

Và bước vào công tam quan, cảnh trí được tiên hiện ra là một

ngôi chùa được xây dựng theo bố cục hình chữ S (), có mái cong trung hòa vào nét góc, cung tròn tạo thành những đường lượn mềm mại như hàng uyển chuyển làm lộ rõ dáng kiến trúc xây dựng truyền thống. Tuy được phối hợp với những nét kiến trúc Á Đông và kết thuật hiện đại, nhưng Chùa trông rất cổ kính và uy nghiêm, nào kèo cột chững diêm, nào rui mè đỡ mái, kết cấu gỗ ngỗ như kiến trúc nhà rường Việt Nam.

Sau khi bước lên những bậc thang đưa gót vào Phật điện, ta được chiêm ngưỡng Đức Di Lặc tôn trí trên “bái đường” với nụ cười hoan hỷ, chủ ý nhắc nhở những người hãy cười như nở cười của Đức Di Lặc và hãy bước đi như đi u mà người thời gian không buồn bước. Trước được khắc họa theo tinh thần Tam Đa (Phật – Lạc – Thọ). Tiềm vào trong là một lớp cửa “Thập Nhị Thiên” – Thiên chứa cửa 12 con giáp cũng là 12 vị thần Đấng Duyệt Xoa Tội trong pháp hội Duyệt Sứ được chạm trổ khá công phu và tỉ mỉ. Điện Phật được nhìn thấy bởi Đức Bồ Tát trong tinh thần chuyển pháp luân, xung quanh thân quang có bảy vị hóa Phật với nghệ thuật hòa quang hiện đại, khiến ta cảm thấy các Ngài như chập chập hiện trong mây búi những ánh đèn lung linh huyền ảo.

Nếu từ trước Đức Phật, ta đang say sưa cung kính theo lối nhìn của mình bởi những mặt trời bị hiện lạnh, những ban sáng vô úy, dẫu gần gũi và dẫu cảm nhận của Ngài thì chắc ta không khi sống sót gì mình khi nhìn sang những pho tượng “Thập Bát La Hán” ở hai bên Phật điện. Có Ngài thì tỏa oai phong凛凛, có Ngài thì tĩnh tã đi m nhiên ... Những đi u đáng chú ý nhất là nghệ thuật tạo hình đã khiến cho các pho tượng thoát ra vẻ sống động tựa như những người thật. Ngoài ra, một số tượng đi u có

những dấu chủ của các tháp mang tính cách biểu trưng gắn liền với cuộc đời và phẩm hạnh của các vị Phật như tượng tôn giáo Xá Lợi Phất cầm chiếu linh tiêu biểu cho trí tuệ đức hạnh, tôn giáo Phú Lâu Na cầm quyển kinh tiêu biểu cho thuyết pháp đức hạnh ... Có thể nói là tác phẩm mỹ thuật này đã được hoàn thành trên hai phương diện : Cấu trúc hình thức và thẩm mỹ hình thức.

Phía sau Phật điện là Tiệp Điện điện. Ở đây, Đức Phật A Di Đà được tôn trí đang trong tư thế tiếp dẫn, xung quanh là những linh vật được bố trí theo thế thế trông rất đẹp mắt. Phía trước Phật điện là Phẩm Âm điện, nơi giảng kinh thuyết pháp; hai bên là Đông điện (Khai Sơn điện) và Tây điện (Ngũ Quán điện); bên ngoài là hai gác vọng thờ hai vị bồ tát là Thiên Thọ Thiên Nhân và Địa Tạng, tạo nên nét thanh mỹ hài hòa và cân đối.

Trong kiến trúc Phật giáo, khi nói đến chùa, người ta thường hình dung ra tháp. Vì chùa và tháp là hai thể loại luôn gắn liền nhau trong lối kiến trúc đặc trưng của Phật giáo. Tại đây, Điện Quan tháp được xem như là một thể loại riêng, có vị trí ở góc Tây Bắc trong khuôn viên Chùa. Tháp gồm ba tầng, tám mặt, bảy mái, cao 21 mét và toàn bộ được ốp bằng ngói gạch lợp màu xanh vàng, vách được sơn bằng gạch lợp màu xanh vàng với nét điêu khắc hình Phật và Bồ tát. Phía trước là đức hạnh những bậc đức được chạm khắc bài minh bằng nét Lệ Thư với nội dung vô cùng cô đọng.

Thường ngày thờ là Tỳ Kheo Các thế Xá Lợi Phất, có treo một phẩm chung cao 1m90 và nặng 750 kg. Trung tâm là Pháp Bảo Các, tầng kim thân Phật Thích Ca, Đa Bảo cùng kinh Đức Phật Thích Ca Di Đà Pháp Liên Hoa. Hậu tâm là Phẩm Đức Nghiêm Các thế chân

Từ sáng và linh cốt Cổ Thạch ong to Thích Minh Phát.

Nhìn lúc trời trong xanh với những đám mây trắng bồng bồng hay nhìn lúc trăng tròn soi bóng; nhìn ngôi chùa Mái cong với nét nhàn nhàn những long với nguy nga. Chuông báu ngân vang điếu điếu những thanh âm pháp luân. Hoàng kim trang sức đẹp, những cửa ngõ đi vào tô đài. Chỗ Phật, Bồ Tát và La Hán như hiện trong ánh sáng minh như đang điếu nói pháp âm giai thoát. Đứng bên, nhìn những thanh âm tháp nhìn xuống, ta thấy được toàn bộ quần thể kiến trúc của Chùa. Nhìn nữa, ta cũng thấy trên những thanh màu xanh mát, những khóm hoa đỏ tươi tô điểm và những ngọn cau bóng lung linh trông như mặt trăng tranh thuy mặt trời sáng đẹp.

Nhìn chung, chính sự hài hòa giữa phong thái kiến trúc và màu sắc đã làm cho tâm linh con người trở nên trầm tĩnh, có cảm giác an lạc thanh tịnh thanh giai nơi tâm cho đến ngoài cõi. Ta còn thấy được án trang trí, với trí của những pháp vật, phong cách thanh cúng ... đều toát ra với hài hòa và thanh tịnh ở mọi góc nhìn xúc với nghệ thuật thanh mỹ, tuy tráng lệ nhưng không quá kiêu sa, tuy linh hoạt nhưng không đến nỗi phóng túng và tuy đẹp nhưng nét khắc họa công phu nhưng không đến nỗi cầu kỳ thái quá. Tuy được tiếp thu theo lối kiến trúc của nhà Đường, nhưng Chùa đã được sáng tạo theo một phong cách mỹ thuật riêng. Tất cả đều, sự thanh hiện của quan luôn gắn liền và được thể hiện trong – nhân cách của người tăng sĩ.

Mái chùa là nét văn hóa của dân tộc, là tâm hồn của Phật giáo. Tuy nhiên, trong nét văn hóa và tâm hồn này phải có “thần cốt” của nó. Thần cốt này chính là nếp sống đạo hạnh của chư tăng,

Chúng ta không nên đi vào việc giáo hóa quần chúng. Ở đây, tăng chúng tuy không đông, đa phần là những thầy tu ở chùa để mọi miền trên đất nước, có lý tưởng và tinh thần trách nhiệm cao. Có thể nói, các vị này là những người “chịu” khép mình vào qui củ chùa thiền gia và phong cách hành xử rất nghiêm túc giáo huấn chùa từng lâm. Mọi người đều sống trong tinh thần tu giác, có hạnh phúc sinh hoạt và tập tu những nét quán tu trên xu hướng đời này, cho dù là những người mới tập sự xuất gia. Thật những người xưa đã từng dạy: “ Văn và Chết là những thứ không thể thiếu trong đời sống sinh hoạt của con người ” !

Khi tôi mãi say sưa với việc đắp chan hòa này, bỗng dưng tôi nhớ lại một nhà thơ nào đó đã từng khải họa :

Sóng mây đưa tiễn ngàn vầng nài

Tiếng chim quàn hỡi trăng ngoài tháp chuông

Khói chiếu như lửa phôi sấm sét

Thiền kinh Viên Giác bertiếp nối bện hoa

Trăng rằm ngời nức phù sa

Hỡi đây dòng đời, đâu là bến trong ?

Vào lúc này, màn đêm cũng bắt đầu buông. Đèn đã được thắp sáng các đèn đường. Vầng trăng thanh tuấn tỏa rọi chiếu trên cửa sổ, làm lộ rõ chiếc mái ngói lợp ly cong cong với những hoa văn chạm khắc tinh xảo, trông như một thế giới huyền diệu. Tiếng chuông thanh thoát vang lên, hòa vào đó là những tiếng kinh, tiếng điếu tán từng âm trầm sâu lắng, nghe như một bản nhạc đang đánh thức lòng người, hãy mau tìm lại bến tánh giác ngộ sẵn có nơi mình.

Chùa Viên Giác

Thứ hai, 28 tháng sáu 2010 17:00
